

ฉัตโตปมกถา

พระพรหมมุนี (อคุตฺตชีโน)

วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม

รับพระราชทานถวาย ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี

ฉตฺตํ มหนตฺตํ วีย วสุสกาเลติ

บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายวิสาขนาพระธรรมเทศนา ในฉัตโตปมกถา สอนองพระเดช
พระคุณประดับพระปัญญาบารมี อนุรูปพระราชกุศลบุญราศีกัศณินานุประทานกิจ อันสมเด็จพระ
บพิตร พระราชสมภารพระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด
กระหม่อมบำเพ็ญพระราชกุศลพระอัฐิ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา
สิริโสภาพัณณวดี ด้วยพระราชหฤทัยมั่นในพระกตัญญูกตเวทิตาธรรมและอปเจายนธรรมต่อ
สมเด็จพระเชษฐภคินี ผู้มีพระคุณานุคุณแก่พระบรมราชจักรีวงศ์ ตลอดจนประเทศไทยและ
ประชาชนเป็นอเนกปริยาย

สมเด็จพระราชภคินีบพิตร พระราชกุมารีพระองค์เดียวในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี
ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระคุณวุฒิปรีชาตามสมควรแก่พระชาติ
ได้รับการอบรมพระจรรยา มารยาทให้งามพร้อม สมกับที่เสด็จอุบัติมาในชาติตติยตระกูล ด้วยความ
เอาพระทัยใส่ของพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี พระชนนี แม้บางช่วงแห่งพระชนมายุต้อง
ทรงประสบความผันผวนทางการเมือง ทรงนิราศจากประเทศไทยไปประทับ ณ สหราชอาณาจักร
เพื่อทรงศึกษาและรักษาพระวรกาย ก็ยังทรงเผชิญความทุกข์ทั้งหลายตามโลกธรรม เช่น จากยุทธ
ภัยมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ แต่ก็ทรงมั่นอยู่ในพระขันติธรรม ยังให้ทรงผ่านพ้นวิกฤตการณ์มาได้
โดยสวัสดิ์ นอกจากนี้ ยังทรงเป็นอัครจารีบุคคล มุ่งมณูญผลเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นมิได้ว่างเว้น
ด้วยการรับเป็นอุปถัมภ์และอุปการีนี้แก่องค์กรต่าง ๆ กว่า ๕๐ องค์กร นับว่าได้ทรงเป็น

ชัตติยานีผู้มีพระคุณูปการ ทรงแบ่งเบापพระราชภาระของสมเด็จพระบรมพิตร พระราชสมภารเจ้า ได้เป็นอันมาก หากกล่าวจำเพาะพระอัครยาตย์ ก็ทรงถึงพร้อมด้วยพระเมตตาธรรม มีถ้อยกระแสรับสั่งเบิกบานกังวานชัด สีพระพักตร์แจ่มชื่นสดใส และแววพระเนตรเฉิดฉายสง่างาม ยิ่งดื่มด่ำเป็นที่จดจำอยู่มีรัฐหาย ไม่มีผู้ใดเคยเห็นว่าทรงวางพระองค์ถือมานะปั้นปึ่งให้หน้าหวาดเกรง แม้แต่กับผู้อ่อนเยาว์ด้วยวัยวุฒิและชาติวุฒิ ก็มีรับสั่งด้วยพระวาจาสุภาพอ่อนหวาน ลงท้ายว่า “จ๊ะ” ว่า “เจ้า” ผู้น้อยที่เคยตกประหมา เกรงพระบารมีจึงรู้สึกผ่อนคลายกังวล ไม่มีใครคนใดเคยได้ยินพรุสวาทออกจากพระโอษฐ์แม้สักหน ผู้ได้ใกล้ชิดสนองพระกรณียกิจในคราใด ย่อมเต็มตื่นกมลประดุจได้อาศัยไต้ร่มเงาไม้ แผ่กิ่งก้านตระการใบ เป็นที่พึ่งพิงอันรื่นรมย์ร่มเย็นฉะนั้น

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อใกล้จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน มีพระดำรัสแก่พระอานนท์ว่า *ดูก่อนอานนท์ ธรรมวินัยใดที่เราได้แสดงและบัญญัติแล้วแก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้นจักเป็นศาสดาครูสั่งสอนเธอทั้งหลาย โดยกาลล่วงไปแห่งเราดังนี้* สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอฯ ในพระฐานะพุทธมามกา ทรงตระหนักเป็นอย่างดี จึงทรงอบรมพระหฤทัยให้งานด้วยกัลยาณธรรม ทรงน้อมพุทธธรรมนำมาเป็นเครื่องกำกับพระหฤทัยมิให้คลาดไปจากกุศลวิถี การที่ทรงดำรงพระชนมชีพเพื่อติดตามหิตประโยชน์มาได้ถึง ๘๕ ปี ย่อมเป็นเพราะทรงมีธรรมเป็นเครื่องปกป้อง ธรรมนั้นกลับมาคุ้มครองรักษาพระองค์ให้ทรงประสบสันติสุขรื่นฤดี ทั้งในภพนี้และภพหน้า สมด้วยนิพนธคาถาที่รับพระราชทานอัญเชิญมาเป็นนิเชบตบเบื้องต้นว่า

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจาริ

ฉตฺตํ มหนตฺ วิย วสฺสกาเล

ความว่า ธรรมะคือความดีความชอบ ย่อมคุ้มครองรักษาผู้ประพฤติความดีไว้ได้แท้จริง ประดุจร่มใหญ่ในฤดูฝนฉะนั้น ฯ

พายุฝนตกกระหน่ำ ละอองน้ำค้างหนาวเหน็บ หรือเปลวแดดแผดเผา หากตกต้องถูกร่างกายผู้ใดโดยตรง ปรากฏากร่มเงากำบัง ผู้นั้นอาจประสบโรคภัย จนทำลายชีพผู้อ่อนแอให้วิบัติไปได้ ฉันทใด บุคคลผู้ปราศจากธรรมะอันเสมื่อนร่มใหญ่ คุ้มครองให้ร่มเงาแก่จิตใจ ก็อาจพินาศย่อยยับไปเพราะทุกข์โทษแห่งโลกธรรมสารพัดอย่าง โถมกระหน่ำเข้าสู่ใจอย่างไม่มีสิ่งใดมาปกป้องกรองกัน ฉันทนั้น

ธรรมะนั้นอาจจำแนกแยกประเภทเพื่อแสดงอรรถาธิบายได้มาก หากจะพรรณนาได้โดยอเนกนัย จักขอรับพระราชทานถวายเป็นวิสัชนาเฉพาะข้อธรรมสำคัญบางประการ กล่าวคือ *ปัญญา ความฉลาด ๑, สัจจะ ความจริง ๑, จาคะ ความเสียสละ ๑ และ อุปลมะ ความสุขสงบทางจิต ๑*

ข้อธรรมอันวิภาคได้ ๔ ประการนี้เรียกว่า “**อธิษฐานธรรม คือ ธรรมที่ควรตั้งไว้ในใจ**” เป็นธรรมที่บุคคลจะใช้ยึดให้ยึดเอาผลสำเร็จสูงสุดอันเป็นที่หมายได้ โดยไม่สำคัญตนผิด ไม่เปิดช่องให้ผิดพลาด ธรรมเหล่านี้จึงเปรียบดังร่มฉัตรอันงดงาม ลดหลั่นชั้นซ้อนสูงขึ้นไป เป็นเครื่องหมายแห่งชัยชนะในทิวทัศน์ ชัยยอดไปสู่ที่สูงคือจุดหมายปลายทางสุดอันเด่นสง่า ห้อยอุบะ จำปาทองเป็นความอ่อนโยนโน้มนำความงามสู่แผ่นดิน ขลิบขอบระบายแต่ละชั้นด้วยทองแผ่ลวด ยืนสีมันคงไม่ปรวนแปรประหนึ่งกรอบแห่งคุณธรรมที่เรืองรองดังทองนพคุณ เป็นเครื่องประกอบพระเกียรติยศของพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์ ในขณะที่เดียวกันก็เมื่อกางออกกัน ก็จะไม่มิด รุส ละเอียด เปลวแดด หรือหยาดฝนตกลงมาต้องบุคคลหรือสิ่งของซึ่งอยู่ใต้ร่มฉัตรนั้นได้

ปัญญา นั้นคือการดำเนินชีวิตด้วยความคิดรอบรู้ที่ควรรู้ เมื่อประสบเหตุใด ๆ ก็ไม่รู้ว่าตามอารมณ์ที่มาเข้ายวน ศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ ให้รู้ชัด เข้าใจสภาวะความจริง บุคคลแม้มีปัญญาติดมาบ้างแล้วแต่เกิด เรียกว่า สชาติปัญญา แต่ก็ไม่พอจะช่วยตนให้ดีขึ้นได้ ต้องอบรมเพิ่มพูนให้มากยิ่งขึ้น ขึ้น ดังพระบาลีที่ว่า **ปญญํ นปฺปมชฺเชยฺย** *ไม่ควรประมาทปัญญา* คืออย่าคิดว่า ปัญญาของตนเต็มเปี่ยมแล้ว และอย่าดูหมิ่นปัญญาของผู้อื่นว่าต่ำ ถ้าประมาทปัญญาดังนี้เสียแล้ว ตนจะมีปัญญาเสื่อมถอยลงจนกลายเป็น มิจฉาทิฐิ คือเห็นผิดจากความจริง ฉะนั้น จึงควรอบรมปัญญาด้วยการคบบัณฑิต ฟังคำสอนของบัณฑิต เก็บมาคิดให้เข้าใจ หากสงสัยให้ได้ถามแล้วพยายามจดจำไว้ ก็ย่อมได้ปัญญาเพิ่มขึ้น สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ ฯ พระองค์นั้น ทรงรับการอบรมปมพระปัญญาทั้งคดีโลกและคดีธรรมอย่างแตกฉาน ทรงชำนาญในศาสตร์และศิลป์หลากแขนง เช่น ทรงพระอัจฉริยภาพด้านการคำนวณ โดยเฉพาะปฏิทินร้อยปี ภูมิศาสตร์ ทิศทาง เวลา และทรงปรีชาในงานหัตถศิลป์เย็บปักถักร้อย ตลอดจนจนศิลปะการดนตรีที่ทรงเปียนโนและทรงขับร้องได้อย่างชำนาญ ในทางธรรมนั้นแล้ว ก็ทรงเอาพระทัยใส่ ศึกษาพระอภิธรรมจนแตกฉาน ทรงอ่านและฟังธรรมะตลอดจนทรงสวดมนต์เป็นประจำมิได้ขาด จึงทรงเรืองรองโอภาสด้วยพระคุณสมบัติแห่งความเป็นกัลยาณชนคนดีผู้มีสัมมาทิฐิเป็นพื้นภูมิ

เมื่อทรงมีปัญญารู้ความจริงแล้ว ก็ทรงพยายามรักษาความจริงนั้นไว้ ส่งผลไปสู่ **สัจจะ** คือการสงวนรักษาดำรงตนมั่นในความจริงที่รู้ชัดเห็นแจ้งด้วยปัญญาความจริงก็รวมอยู่ที่ตัวตนคือที่กาย วาจา ใจ คนทำอะไรที่เป็นความดี ตั้งหน้ามุ่งมั่นกระทำจริง ๆ ไม่ทอดทิ้งละวางเสียกลางคัน พยายามให้การที่ทำนั้น ๆ สำเร็จผลสมความมุ่งหมาย ปฏิบัติตามพระบาลีว่า **กยิรา เจ กยิราณํ** ถ้าจะพึงทำการนั้น พึงทำการนั้นจริง ๆ **ทพฺุหเมณํ** **ปรกฺกเม** พึงบากบั่นกระทำการนั้นให้มั่นนี้เป็นจริงกาย จริงวาจา นั่นคือ คำพูดจริง พูดไพเราะนิมนวลอ่อนหวานพูดให้สมัครสมานสามัคคี

พูดด้วยเมตตาจิตเป็นคำศักดิ์สิทธิ์ที่จับใจผู้ฟัง นี้เรียกว่าจริงวาจา จริงใจนั้นคือ ใจตรงกับกายวาจา ไม่ใช่ภายนอกอย่างหนึ่งภายในอย่างหนึ่ง สมตามภาษิตว่า **หทยสฺส สทิสฺสี วาจา** วาจาเช่นกับน้ำใจ ดังนี้ รวมความก็คือ จริงวาจา จริงในหลักการ จริงในการปฏิบัติ ดังพระบาลีที่ว่า **สจฺจมนุรฺกฺเขยฺย** *พึงตามรักษาความจริง* หมายความว่า ความจริงของสิ่งต่าง ๆ นั้นย่อมปรากฏแก่ผู้ประพฤติดีจริง สมดังที่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ ฯ ได้ทรงรักษาสัจจะที่ทรงตั้งพระปณิธานไว้ว่าจะทรงรักษาพระเกียรติศักดิ์แห่งความเป็นราชนาารีไว้ ด้วยความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและต่อแผ่นดินประสูติ เมื่อทรงมีหลักแห่งความจริงประจำพระอัครยาศัยเป็นนิตย์ ก็ไม่ทรงผิดจากพระสัจจะนั้นเลย พระกรณียกิจที่แผ่เผยมาสู่ประชากรราษฎร์จึงเป็นไปอย่างองอาจงามสง่า ไม่ว่าจะความดีที่ทรงบำเพ็ญจะเป็นที่กล่าวขวัญสรรเสริญถึงมากน้อยเพียงใด แต่ก็ทรงเยือกเย็น พระหฤทัยซื่อตรงต่อความดีเป็นที่หมาย ทรงทำดีเพื่อผลของความดีเป็นที่สุดเพียงเท่านั้น หากใช้การยกยอปอปั้นสรรเสริญมาเคลือบแฝงเจือปน

เมื่อตั้งใจดีจริง มักจะมีสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องแก่ความจริงใจเกิดขึ้น สมเด็จพระบรมศาสดาจึงตรัสสอนไว้ว่า **จาคมนุพฺรฺุเหยฺย** *ควรเจริญจาคะสละสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องของความจริงใจ* เสริมทวิความเสียดสละให้เข้มแข็งขึ้นเสมอ เพื่อทานตนไว้มิให้ตกลงไปเป็นทาสของผลสำเร็จที่ตนได้สร้างขึ้น อันจะคอยล่อเฝ้ายวนให้ยึดติด หรือล้าพอง สิ่งใดเคยชินเป็นนิสัย หรือเคยยึดถือไว้ แต่ผิดพลาดก็สามารถลดละได้ทั้งหมด เริ่มตั้งแต่สละอามิสสิ่งของไปจนถึงระดับขั้นสละกิเลส ข้อคิดตัวธกอาจแห่งจิตได้ ทั้งนี้ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ ฯ ได้ทรงยึดมั่นในจาคธรรมประจำพระจริยวัตร ผู้ใดกราบทูลขอพระราชทานพระอนุเคราะห์ประการใดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานอันชอบธรรม ก็ไม่ทรงเคยขัดข้อง ทรงประคองพระหฤทัยมิให้มัวเมาในวัตถุอันฟุ้งเฟ้อ แม้เคยประทับในยุโรปนานถึง ๒๐ ปี แต่กลับโปรดทรงใช้ของไทย ไม่จำเป็นต้องหรูหรา เมื่อเฟื่องพินิจจากพระอัครมาสัยก็ประจักษ์ได้ว่าการวางพระองค์ตลอดจนพระชมชีพนั้นเป็นไปอย่างสมถะและมัธยัสถ์ แต่หากการใดเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนแล้ว กลับทรงพร้อมสละทั้งกำลังพระวรกายและกำลังทรัพย์ เพื่อการนั้นได้อย่างเต็มที่ ทรงละจากข้อคิดใหญ่อันได้แก่ความเกียจคร้านในการประกอบคุณความดีและความตระหนี่ในการให้ ออกจากพระจริยาการไปได้อย่างน่าสรรเสริญ

เมื่อข้อคิดถูกละไป ก็อาจจะกลับมารังควานจิตใจให้ฟุ้งซ่านได้อีก จึงต้องมีธรรมในประการสุดท้าย คือ **อุปสมะ** รู้จักหาความสุขสงบทางจิตใจห่างไกลจากสิ่งอันเป็นข้อคิดแก่ความสงบ สามารถระงับความมัวหมองอันเกิดจากกิเลสได้ ทำจิตใจให้สงบ รู้จักสันติรส ไม่หลงใหลมัวเมาในวัตถุ หรือลาภ ยศ สรรเสริญ และสุขโดยง่าย ดังพระบาลีที่ว่า **นตฺถิ สนฺติ ปรี สุขํ** *ความสุขที่ยิ่ง*

กว่าความสงบย่อมไม่มี ดังนี้ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ ฯ ทรงรู้จักหนทางหาความสุขสงบพระฤทัย ด้วยธรรมะ แม้บางครั้งผลการกระทบทางพระอนามัยจะเป็นข้อจำกัดให้ทรงดำเนินวิถีพระชนมชีพ ได้ยากลำบาก หากแต่ไม่ทรงทอดทิ้งที่จะทรงครองสติ และข่มพระทัยเป็นเครื่องจุดรั้ง ในการแสดงออกทางพระกายพระวาจา และยังทรงเผื่อแผ่พระอุปสมธรรมนั้นสู่ข้าราชการ ดังพระธัมมโฆษาที่พระราชทานไว้แก่ข้าในพระองค์ผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นผู้มักโกรธาว่า “ ... โทสะนั้น เหมือนไฟ เช่นตะเกียงที่จุดไฟ ถ้าเกิดรุนแรงเมื่อใด ก็ให้ระงับเสีย เหมือนเราดับตะเกียง คือ ค่อย ๆ หรีตะเกียงลง แล้วโทสะก็จะดับหายไปเอง ... ”

ข้อธรรมดั่งรับพระราชทานถวายเป็นวิสัยนามา ย่อมเล็งเห็นได้ชัดว่ามีอยู่พร้อมบริบูรณ์ใน สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จึงเป็นพลเหตุเกื้อกูลให้ทรง สามารถดำรงพระอหิตปฏิบัติ และปรหิตปฏิบัติได้เป็นผลสำเร็จ ประหนึ่งได้ฉัตรใหญ่งามสง่า โสภาพรรณ ปราศจากมลทินโทษไว้คอยกางกั้นกันแดดฝน จึงทรงประสบความร่มเย็นได้ตลอด มา สมดังบทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๖ ที่ว่า

**“ อันผู้ใดใฝ่ธรรมเป็นเนืองนิตย์ และรู้จักข่มจิตไม่ย่อหย่อน
ปฏิบัติพร้อมพร้อมดังครูสอน คงไม่ต้องอนาทรร้อนใจ
ปราชญ์สรรเสริญว่าธรรมเป็นล้ำเลิศ สุดประเสริฐกว่าทรัพย์ทั้งน้อยใหญ่
ธรรมคุ้มผู้ประพฤติเป็นธรรมไซ้ร้ คงต้องได้ผลงามตามตำรา ”**

ปรารภพระกุศลจริยาสัมมาปฏิบัติ และพระคุณูปการอันไพศาลที่พระราชทานไว้แก่ บ้านเมืองฉะนี้ สมเด็จพระบรมพิตร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐจึงทรงพระ อนุสรณ์ถึงสมเด็จพระเชษฐภคินีผู้ทรงพระคุณูปการ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเพิ่มเติมพระเกียรติยศ เลื่อนเศวตฉัตรกางกั้นเหนือพระโกศพระศพและพระอัฐิ จาก เบญจปฏูลเศวตฉัตร ตามพระอิสริยยศเจ้าฟ้า ให้ไพบุลย์ยิ่งขึ้นเป็น “**สัปตปฏูลเศวตฉัตร**” เสมอ ด้วยเครื่องประกอบพระราชอิสริยยศแห่งสมเด็จพระบรมราชชนกชนนี สมเด็จพระอัครมเหสี สมเด็จพระยุพราช และสมเด็จพระบรมราชกุมารี นับเป็นพระเกียรติยศยิ่งใหญ่อันจักปรากฏจด จารในประวัติศาสตร์ชาติไทยไปชั่วกัลปาวสาน

ย้อนรำลึกถึงพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ ณ พระเมรุ ท้องสนามหลวง ที่เพิ่งผ่าน พ้นไปได้สองวัน ก็เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้าพระองค์นี้ ทรงเป็นราชนาารีรัตนมัทศจรรย ที่บรรดาพสกนิกรเคารพเทิดทูนด้วยน้ำใจใสพิสุทธิ์ ต่างเดินทางมาเฝ้าสำแดงความกตัญญู บูชา และอาลัยในงานพระเมรุ ประกอบกิจกรรมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณพร้อมกันทั่วประเทศอย่างล้น

หลาม สมครรลองแห่งพระราชปรารภของสมเด็จพระมโหฬาร พระราชสมภารเจ้าที่ว่า “ ปิดทองไปข้างหลังพระเรื่อย ๆ แล้วทองจะล้นออกมาที่หน้าพระองค์เอง ”

สมเด็จพระราชาธิบดีบพิตร พระองค์นั้น มีพระบารมีถึงพร้อม ทรงวางพระองค์ถูกต้องเหมาะสมแก่พระฐานะที่ทรงดำรงอยู่ทุกสถาน กอปรทั้งทรงตั้งมั่นในธรรม เป็นหลักประพจน์จนตลอดพระชนมายุ ทรงพิสูจน์ให้มหาชนได้ประจักษ์แล้วว่า การบำเพ็ญคุณงามความดีอย่างปิดทองหลังพระนั้น คือความงามสง่าที่สุด และสักวันหนึ่งความดีนั้น ๆ ก็จะมีพูนออกมาให้มหาชนได้ประจักษ์และเทิดทูนเอง โดยมีจำเป็นต้องเรียกร้องความเด่นดังใด ๆ จนเกินการ ทรงใช้โอสถแห่งพระกตัญญูกตเวทิตาธรรม สมานพระหฤทัยให้สนิทแนบแน่นกับพระบรมราชูปถัมภ์ ทรงยกพุทธธรรมแห่งพระบรมศาสดา เป็นร่วมฉัตรกางกั้นพระหฤทัยมิให้แปดเปื้อนปะปนมลทินโทษ และบัดนี้เมื่อมองขึ้นเหนือพระโกศพระอัฐิ ที่ประดิษฐานบนพระวิมานเบื้องสูงก็จักแลเห็นสัปตปฏิภพเศวตฉัตร เป็นสัญลักษณ์แห่งพระคุณธรรมสัมมาจารีที่ยิ่งใหญ่ เชิดชูพระเกียรติยศมโหฬาร เมื่อสิ้นพระชนม์ไปแล้วย่อมเสวยทิพยาภรณ์ในสัมปรายภพ สมดังพระบาลีที่รับรองไว้ว่า

โย ธมฺมจารี กาเยน วาจา ย อุตฺตมเจตฺสา

อิเธว นํ ปัสฺสนฺติ เปจฺจ สคฺเค ปโมทติ ฯ

ความว่า ผู้ใดมีปกติประพฤติธรรมด้วยกาย วาจา ใจ บัณฑิตทั้งหลายย่อมสรรเสริญผู้นั้นในโลกนี้นั่นเทียว ผู้นั้นละโลกนี้ไปแล้ว ย่อมบันเทิงในสวรรค์ ดังนี้

อภินิชา กตปุญญะ ด้วยอำนาจพระราชกุศลทักษิณานุประทานกิจ อันสมเด็จพระมโหฬาร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระราชอุทิศพระราชทานเป็นลำดับนับแต่ต้นจนกาลบัดนี้ จงพลันสัมฤทธิ์เป็นบุญฤทธิ อำนาจอัฐวิบากวิบุลมณูญผลวิมลสุข แต่สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ตามควรแก่พระคติวิสัยในสัมปรายภพ สมพระราชปรารภอุทิศพระราชทาน จงทุกประการ

อนึ่ง ขออานุภาพแห่งพระราชกุศลนิพัทธกิจ อันสมเด็จพระมโหฬาร พระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ ทรงประดิษฐานไว้ดีแล้วในหมู่สงฆ์ กอปรกับพระกฤษฎาภินิหารแห่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ ผู้เสด็จสถิตในที่พระราชบูรพนาถแห่งมหาจักรีบรมราชวงศ์ อีกพระองค์หนึ่งแล้วในบัดนี้ จงอภิบาลสมเด็จพระมโหฬาร พระราชสมภารเจ้า ทั้งสองพระองค์ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ ให้ทรงพระเกษมสำราญนิราพาธเสมอไปเป็นนิิตย์ ทรงพระเจริญจตุรพิธพรชัยใหม่ใหญ่สุขสมบัติ พิทักษ์สยามรัฐสีมามณฑล และประชาชนทุกหมู่เหล่า ให้ร่มเกล้าเบิกบานด้วยศานติ และสามัคคีธรรม พร้อมเพรียงกันบำรุงความสิริสวัสดิ์วัฒนาให้บังเกิดแก่มหาชนชาวไทย ตราบนิจนิรันดร

รับพระราชทานถวายวิสาขบูชาพระธรรมเทศนาใน ฉัตตมปมกถา ฉลองพระเดชพระคุณ
ระดับพระปัญญาบารมี ยุติลงด้วยประการฉะนี้.

ขอถวายพระพร
